

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.22.569/2017/7. szám

A tanács tagjai: Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

Salamonné dr. Piltz Judit előadó bíró

. Döme Attila bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

. Vajthó Ádám ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

. Lakos Júlia ügyvéd

Az alperesi beavatkozó:

alperesi beavatkozó

A beavatkozó képviselője:

. Nagy Péter Ügyvédi Iroda

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Őri Törvényszék 2.Pf.20.240/2017/11.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Őri Járásbíróság P.22.559/2014/55.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 977.500 (kilencszázhetvenhétezer-ötszáz) forint fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2004. április 2-án bal oldali nyaki borda műtéten esett

át, amelyet követően szövődménymentesen gyógyult. A beavatkozást megelőzően a műtétet végző orvostól részletes tájékoztatást kapott a műtétrel kapcsolatban.

- [2] A felperes 2013. március 14-én személygépkocsi utasaként közúti balesetet szenvedett, amely során a jobb oldali válltájéka sérült, a balesetet követően jobb vállánál nagy fájdalmat érzett.
- [3] 2013. május 29-én került sor az alperes intézményben a felperes jobb oldali nyaki borda műtétére. A beavatkozást követően a fájdalom nem szűnt meg, a jobb vállízület mozgáskorlátozottsága fennáll. A műtétet megelőzően a korábbi beavatkozást is végző orvos arról adott tájékoztatást, hogy a műtét ugyanolyan lesz, mint a 2004-ben elvégzett. A felperes a műtéti beleegyező nyilatkozatot aláírta. A nyilatkozaton utólag tüntették fel műtéti kockázatként a mozgáskiesést.
- [4] Mivel a műtétet követően a felperes panaszai nem enyhültek, a kezelőorvos a kontroll során konzíliumot kért, és kezelési tervet állítottak fel. Az alkalmazott terápia nem eredményezett javulást a felperes állapotában.
- [5] A műtét során szövődményként a felperesnél a jobb oldali vállidegfonat károsodása jött létre, amelynek tünetei részleges bénulás és funkciózavar formájában jelenleg is észlelhetők. A felperes állapotában érdemi változás a jövőben nem várható.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A felperes keresetében kérte kötelezni az alperest 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, valamint 430.500 forint elmaradt jövedelem és ezek késedelmi kamatai megfizetésére.
- [7] Keresete indokaként előadta, hogy a 2013-as műtétet megelőzően nem kapott tájékoztatást annak kockázatairól, ilyen tartalmú nyilatkozatot csak a műtét után pár nappal íratnak vele alá. Állította, hogy a váll- és hátfájdalmak az utókezelés hatására sem csökkentek, amely miatt rendes életvitelében, munkavégzésében akadályozottá vált.
- [8] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, vitatva azt mind jogalapja, mind összecszerűsége tekintetében. Állította, hogy a felperest a műtétet megelőzően annak szükségességéről, lehetséges szövődményeiről szóban és írásban is felvilágosították, a tájékoztatás - egyebek mellett - kiterjedt a mozgászavarra is. Előadta, hogy az első kontrollon észlelt tünetek miatt azonnal megkezdtek a kezelést, a szövődményt megfelelő időben észlelték, annak ellátása a szakma szabályai szerint történt.

Az első- és másodfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest a felperes részére 500.000 forint nem vagyoni kártérítés és késedelmi kamatai, valamint a perköltség 15 napon belüli megfizetésére. A keresetet

ezt meghaladóan elutasította.

- [10] A kereset jogalapjának elbírálása során figyelembe vette az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 5. § (3) bekezdését, 13. §-át, 14. §-át, valamint 134-135. §-ait.
- [11] Az iratok között fellelhető, két eltérő tartalmú műtéti beleegyező nyilatkozat értékelésekor a perben meghallgatott kezelőorvos tanúvallomása alapján azt állapította meg, hogy az alperes által csatolt iraton szereplő „mozgáskiesés” szó utólag lett ráírva.
- [12] Megítélése szerint a perbeli műtéttel kapcsolatban a felperes nem kapott teljes körű, részletes tájékoztatást annak menetéről, kockázatairól, illetve szövődményeiről. Nem tartotta elegendőnek, hogy ezekről évekkal előbb, a korábbi műtétet megelőzően kapta meg a tájékoztatást.
- [13] Az orvosszakértői vélemények alapján azt rögzítette, hogy a felperes műtét utáni állapota egy lehetséges műtéti kockázat eredménye. Megállapította, hogy ha a felperes megfelelő tájékoztatást kapott volna a műtét lehetséges kockázatáról, akkor is előfordulhatott volna ez szövődmény, tehát nem a tájékoztatási kötelezettség elmaradása miatt került a felperes ilyen állapotba. Nem tartotta valószínűnek azt sem, hogy részletesebb tájékoztatás esetén a felperes 2013-ban elállt volna a műtétől, mert a korábbival azonos eredményt várt, amikor is panasz- és szövődménymentesen gyógyult.
- [14] Ítélete indokolásában rögzítette a felperes műtét következtében kialakult fizikai állapotát és a nála feltárt pszichés zavarokat, valamint annak okait.
- [15] Mindezek alapján a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miatt megállapította az alperes felelősségét, és a nem vagyoni kártérítés összegét mérlegeléssel 500.000 forintban határozta meg.
- [16] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította.
- [17] A felperes fellebbezésében az utókezeléssel kapcsolatban előadott érvek vizsgálatakor figyelembe vette az Eütv. 7. § (1) és (2) bekezdésében, valamint 77. § (3) bekezdésében foglaltakat is. Ezek alapján azt állapította meg, hogy a felperes utókezelése az elvárható gondossággal, a szakmai és etikai szabályok betartásával történt, amelynek megítélése a perben szakkérdés volt. A szakvélemény alapján rögzítette, hogy az alperes az első kontroll során már észlelte a műtét utáni állapotot, és a beteget megfelelő szakemberhez irányította, maga az utókezelés is megfelelő volt, így megítélése szerint e vonatkozásban a felperes követelésének jogalapja hiányzik.
- [18] A tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatban annyiban egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy a betegnek adott tájékoztatás akkor megfelelő, ha részletes, egyéniesített, tartalmazza a kockázatokat is. Ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy a perbeli esetben az elsőfokú

bíróság nem hagyhatta volna figyelmen kívül azt a tényt, hogy a felperes 2004-ben a perbeli műtéttel azonos műtéten esett át, amellyel kapcsolatban a teljes körű tájékoztatást megkapta, így 2013-ban is tisztában volt azzal, hogy pontosan milyen műtétre vállalkozik, az mivel jár.

- [19] Megítélése szerint nem volt megállapítható, hogy az esetleges tájékoztatási kötelezettség megsértése okozta a felperes kárát, ugyanis a felperes személyesen nem hivatkozott arra, hogy a műtét elvégzését megtagadta volna.
- [20] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva a keresetet elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [21] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és kereseti kérelmének helyt adó határozat meghozatalát, másodlagosan mindkét fokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [22] Kérelmében megsértett jogszabályhelyként jelölte meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. §-át, továbbá utalt az Eütv. 13. § (1) és (2) bekezdésére, valamint 134-135. §-aira.
- [23] Érvelése szerint a kezelőorvos a perbeli műtéttel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, a műtétet megelőzően nem adott teljes körű, részletes tájékoztatást annak menetéről, kockázatairól és esetleges szövődményeiről. Ezzel kapcsolatban hivatkozott a műtéti beleegyező nyilatkozat utólagos kiegészítésére.
- [24] Érvelése szerint a kezelőorvos megsértette az Eütv. rendelkezéseit, mert a tájékoztatást nem egyéniesített formában adta, hanem csak utalt a korábbi műtétre, egyáltalán nem adott tájékoztatást az esetleges alternatív eljárásokról, módszerekről, valamint a mozgáskiesésről mint lehetséges szövődményről. Állította, hogy ezen információk ismeretében nem biztos, hogy a műtét mellett döntött volna.
- [25] Az utókezeléssel kapcsolatban sérelmezte, hogy a zárójelentésben nem tüntették fel annak tényét, a szakorvos pedig nem írt elő gyógytornát az egészségromlás elkerülése érdekében. Ebben a körben nem értett egyet a szakvéleményben foglaltakkal.
- [26] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte hivatkozva annak helyes indokaira mind a tájékoztatás, mind az utókezelés vonatkozásában.
- [27] Az alperesi beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [28] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint részben alapos.
- [29] A Pp. 270. § (2) bekezdésének és a Pp. 275. § (3), illetve (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja lehet valamely anyagi jogi vagy eljárási szabálysértés, utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van.
- [30] A felperes felülvizsgálati kérelmében mind eljárási, mind anyagi jogi jogszabálysértésre hivatkozással támadta a jogerős ítéletet.
- [31] A felperes felülvizsgálati kérelmében két kérdéskörre tért ki: a műtét előtti tájékoztatás megfelelőségére és az utókezelés elrendelésére.
- [32] A tájékoztatási kötelezettség vonatkozásában a felperes felülvizsgálati kérelmében helytállóan hivatkozott az Eütv. 13. § (1) bekezdésének és 134-135. §-ainak megsértésére.
- [33] Az Eütv. 13. § (1) bekezdése szerint a beteg jogosult a számára egyéniesített formában megadott teljes körű tájékoztatásra. A (2) bekezdés határozza meg, hogy a tájékoztatásnak mire kell kiterjednie: a betegnek - egyebek mellett - tájékoztatást kell kapnia egészségi állapotáról, beleértve ennek orvosi megítélését is; a javasolt beavatkozás és annak elvégzése, illetve elmaradása lehetséges előnyeiről és kockázatairól; döntési jogáról a beavatkozás tekintetében; valamint a lehetséges alternatív eljárásokról, módszerekről, továbbá az eljárás folyamatáról és annak várható kimeneteléről. Ezzel összhangban az Eütv. 135. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a beteg tájékoztatása során kiemelt figyelmet kell fordítani a kezelés általánosan ismert, jelentős mellékhatásaira, az esetleges szövődményekre és a beavatkozások lehetséges következményeire, azok előfordulási gyakoriságára.
- [34] Rámutat a Kúria, hogy a tájékoztatás a beteget az egészségügyi ellátás során megillető alapvető jog, amely egyben az orvos tájékoztatási kötelezettségét is megalapozza. A beteg az összes körülmény ismeretében tudja csak felmérni, hogy milyen kockázatot vállal a műtéti hozzájárulás megadásával, vagy annak megtagadásával.
- [35] Ezzel kapcsolatban mondta ki a Kúria korábbi döntéseiben, hogy az orvosnak a beteg aktuális állapotából kiindulva, a műtéti kockázatokról és várható szövődményekről olyan tájékoztatást kell nyújtania, amelynek eredményeként a beteg olyan helyzetbe kerül, amelyben önrendelkezési jogát gyakorolhatja (BH2013. 2019., BH2010. 331.).
- [36] A tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miatt az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelőssége akkor állapítható meg, ha a beteg nem került minden lényeges információ birtokába, amely alapján megalapozottan dönthetett a műtéthez való hozzájárulás

megadásáról, vagy megtagadásáról. Tájékozott beleegyezés hiányában az egészségügyi intézmény felel a műtét következtében kialakuló szövődményért is, amely a műtét elvégzése nélkül nem következett volna be.

- [37] A tájékoztatási kötelezettség tartalmát mindig az adott eset körülményei határozzák meg. Jelen esetben a felek által sem vitatottan a műtétet végző orvos a 2013. évi beavatkozást megelőzően nem adott részletes tájékoztatást az évekkel korábban elvégzett hasonló műtétre tekintettel. A kezelőorvos elismerte azt is, hogy a műtéti beleegyező nyilatkozatra utólag írta rá szövődményként a bénulás lehetőségét.
- [38] Elvi élel kell kimondani, hogy nem tekinthető az Eütv. szerinti megfelelő tájékoztatásnak az, hogy a korábbi, évekkel korábban elvégzett műtétre és az akkor adott tájékoztatásra utal vissza a kezelőorvos azzal, hogy ugyanolyan beavatkozásra kerül sor. A kezelőorvos részéről ez nem minősül részletes, egyéniesített, a beteg állapotát figyelembe vevő, a szövődményeket, műtéti kockázatokat, alternatív kezelési módokat tartalmazó tájékoztatásnak. Nem hivatkozhatott ebben a körben alappal arra az alperes, hogy az orvos úgy gondolta, a beteg tisztában van az eljárással, illetve hogy maga sem kért további információt.
- [39] Ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság állapította meg helyesen, hogy a felperes nem kapott teljes körű, részletes tájékoztatást a műtét menetéről, annak kockázatairól és szövődményeiről; helyesen rögzítette, hogy az évekkel korábbi műtéttel kapcsolatos tájékoztatás nem pótolta az alperes perbeli műtétre vonatkozó tájékoztatási kötelezettségét.
- [40] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a felperes nem kapott az Eütv.-nek megfelelő, egyéniesített, részletes tájékoztatást, enélkül pedig nem rendelkezett kellő információval ahhoz, hogy hozzájáruljon a beavatkozáshoz, vagy visszautasítsa azt; ezáltal nem gyakorolhatta önrendelkezési jogát. Tájékozott beleegyezés hiányában nem volt jelentősége az ügyben eljáró bíróságok feltételezéseken alapuló okfejtésének a felperes műtéti beleegyezését illetően.
- [41] Mindezekre tekintettel a Kúria az elsőfokú bíróság álláspontját fogadta el, amely alapján az alperes kártérítési felelőssége fennáll.
- [42] A felperes felülvizsgálati kérelmében vitatta az utókezelés elrendelésének időszerűségét és megfelelőségét is, azonban e tekintetben jogszabálysértést nem jelölt meg. A felperes csupán arra hivatkozott, hogy dokumentációs hiányosság van, a perben kirendelt igazságügyi szakértő véleménye ellentétes a periratokkal, illetve ütköztetni kellett volna azt a magánszakértői véleménnyel.
- [43] Rámutat a Kúria, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdéséből és 272. § (2) bekezdéséből következően a fél felülvizsgálati kérelmében a jogerős

határozatot jogszabálysértésre hivatkozással támadhatja, ennek során meg kell jelölnie a megsértettnek állított jogszabályhelyet, és körül kell írnia a jogszabálysértés indokait. Érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében ezen tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek. Konkrétan megjelölt jogszabálysértés hiányában a Kúria a felperes utókezeléssel kapcsolatos hivatkozásait nem vizsgálta.

- [44] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és keresetének helyt adó határozat meghozatalát kérte. Kiemeli a Kúria, hogy a felperes felülvizsgálati kérelme, sőt a fellebbezése sem tartalmazott az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított nem vagyoni kártérítés, illetve az elutasított jövedelemvesztesség tekintetében semmilyen érvelést, sem annak vitatását vagy jogszabálysértő voltának előadását, ezért azzal a Kúria - a korábban kifejtettekre tekintettel - érdemben nem foglalkozhatott, így az elsőfokú bíróságtól eltérő döntést az összecszerűség körében nem hozhatott.
- [45] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával - részben eltérő indokolással - helybenhagyta.

Záró rész

- [46] A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése alapján, a pernyertesség-pervesztesség arányára figyelemmel kötelezte a felperest az alperes javára együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére, amelynek összegét a fellebbezési, illetve felülvizsgálati pertárgyérték alapulvételével a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján, a (6) bekezdés alkalmazásával állapította meg.
- [47] A felperes költségmentessége folytán le nem rótt, az Itv. 46. § (1) bekezdése szerint számított, 434.400 forint fellebbezési, és az Itv. 50. § (1) bekezdése szerint számított, 543.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes költségmentessége és az alperes illetékmentessége folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.
- [48] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján a felperes kérelmére tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2019. január 30.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző
HM